

กระบวนการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม

นายอัครพันธ์ สัปพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-902-2

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LEGAL APPROACH TO ORGANIZED CRIME

MR. AKARAPAN SAPPAPAN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws in Laws

Department of Law

Faculty of Law

Chulalongkorn University

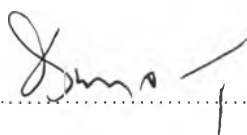
Academic Year 1999

ISBN 974-334-902-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์   กระบวนการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์การอาชญากรรม
โดย   นายอัครพันธ์ สัปพันธ์
ภาควิชา   นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม   อาจารย์วันชัย รุจนวงศ์

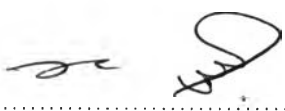

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คนบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์วันชัย รุจนวงศ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กมลชัย รัตนสกาววงศ์)

อัครพันธ์ สัปพันธ์ : กระบวนการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม
(Legal Approach to Organized Crime) อ.ที่ปรึกษา : รศ.มัทยา จิตติรัตน์ ,
อ.ที่ปรึกษาร่วม : อ.วันชัย รุจนวงศ์ . 123 หน้า ISBN 974-334-902-2

การศึกษาค้นคว้านี้มุ่งวิเคราะห์บทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งใช้ในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย โดยนำกฎหมายของต่างประเทศตลอดจนร่างอนุสัญญาและข้อเสนอแนะขององค์การสหประชาชาติที่จัดทำขึ้นเพื่อต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมาวิเคราะห์ประกอบ

องค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) คือกลุ่มของบุคคลที่รวมตัวกันเข้าเพื่อกระทำสิ่งผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่อง มีรูปแบบในการบังคับบัญชาที่เป็นลำดับชั้นและเป็นความลับ รูปแบบในการประกอบอาชญากรรมจะมีความซับซ้อน ไม่พึ่งพยานหลักฐานให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสืบสวนได้โดยง่าย ตลอดจนมีเครือข่ายในการดำเนินงานทั้งในและนอกประเทศ การที่จะจัดการกับองค์กรอาชญากรรมได้อย่างเด็ดขาดจำเป็นที่จะต้องดำเนินการต่อตัวขององค์กรอาชญากรรม หัวหน้าองค์กรอาชญากรรม และทรัพย์สินขององค์กรอาชญากรรม โดยใช้กฎหมายที่มีลักษณะพิเศษ แต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ประเทศไทยใช้บังคับอยู่ โดยเฉพาะในประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้บัญญัติขึ้นมาเพื่อรองรับการกระทำ ความผิดที่เกิดจากองค์กรอาชญากรรม แม้จะมีมาตรการพิเศษบังคับใช้ในพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาอยู่บ้าง เช่น ในกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด การค้าหญิงและเด็ก และการฟอกเงิน แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมและเพียงพอที่จะดำเนินการกับองค์กรอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมเกิดสัมฤทธิ์ผล จำเป็นที่รัฐจะต้องบัญญัติกฎหมายทั้งในส่วนสารบัญญัติและสบัญญัติให้มีลักษณะพิเศษ เพื่อใช้กับองค์กรอาชญากรรม โดยเฉพาะ โดยควรนำหลักการสมคบกันกระทำความผิด มาตรการริบทรัพย์ทางอาญา - ทางแพ่ง การมีบทบัญญัติให้อำนาจรัฐทำการดักจับข้อมูลทางโทรคมนาคม การให้ความคุ้มกันพยานผู้ร่วมกระทำผิด มาปรับใช้ในการจัดการกับองค์กรอาชญากรรม นอกจากนี้รัฐควรสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการดังกล่าวด้วย

ภาควิชา นิติศาสตร์ .....ลายมือชื่อนิติ.....
สาขาวิชา นิติศาสตร์ .....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา 2542 .....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

3972444534 : MAJOR LAW

KEY WORD : ORGANIZED CRIME / CRIME

AKARAPAN SAPPAPAN : LEGAL APPROACH TO ORGANIZED CRIME.

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. MATTAYA JITTARAT

CO - THESIS ADVISOR : MR. WANCHAI ROUJANAVONG , 123 PP.

ISBN 974-334-902-2

This study aims at scrutinizing relevant laws concerning organized crime suppression of Thailand, takes a comparative study experience and laws of certain countries, and also takes a closer look to relevant international standards set under United Nations regime as well as search recommendation(s) toward the issue.

Organized crime is defined as persons grouped together for certain unlawful purpose(s) and operates continuously. When we consider the operational mean of organized crime(s) we will see that they often manipulate evidence and complicatize their working process that makes it much more difficult for outsiders to understand their communication and activities. Due to economic and technological advancement, the organized crime becomes more sophisticated that make existing laws become incompetent enough in dealing with the issue.

The findings of the study is the inadequacy and not up-to-date of the provisions of various existing laws. Even though there are laws on drugs suppression, trafficking in children and women and anti-money laundering . The situation right now also needs several new laws which taking into account the holistic approach of the whole picture of organized crime.

In order to tackle effectively and efficiently it must take in to account the unique nature of organized crime , its existence , relationship between the leader and members of the group , and fruitful gains from unlawful activities. Therefore the recommendations toward effective law enforcement are , the State should adopt new law enabling the establishment of both substantive and procedural legislations on forfeiture of both civil and criminal aspects, provision on wiretapping (interception communication) , witness protection as well as law on conspiracy. And last but not least, in the period of globalized world, international cooperation is a very important measure and should be fostered among countries to fight transnational organized crimes.

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์ .....
สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์ .....
ปีการศึกษา ..... 2542 .....
ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากท่านรองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน์ และท่านอาจารย์วันชัย รุจนวงศ์ ที่กรุณาเป็นที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ท่านอาจารย์ทั้งสองได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ เสนอแนวความคิดอันเป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ ตลอดจนแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส และท่านรองศาสตราจารย์ดร.กมลชัย รัตนสกาววงศ์ ที่ให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ขอแนะนำอันมีค่าของท่านอาจารย์ทั้งสามล้วนทำให้วิทยานิพนธ์นี้มีเนื้อหาที่ครอบคลุมมากขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจผู้เขียนในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านอธิบดีวิริญญา นาคนัดรีย์ อธิบดีกรมการปกครอง ที่ให้การสนับสนุนทั้งทางด้านเวลาและโอกาส คุณวิชัย รัตนวราหะ เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร ที่ให้การสนับสนุนข้อมูลในการค้นคว้า คุณอารยา ศิวกุล คุณวิเชียร จันทร์กระจ่าง คุณสุกัญญา ดีมาก คุณอุทัยวรรณ รมริน และคุณอัจฉรา คำด้วง ที่มีส่วนในการให้กำลังใจและเชื่อมั่นว่าผู้เขียนจะสามารถเขียนวิทยานิพนธ์นี้ได้สำเร็จลุล่วง

ขอขอบคุณคุณณัฐกร ศรีแก้ว ที่เสนอคำถามและกรอบความคิดอันเป็นประโยชน์ ทั้งยังให้ความช่วยเหลือในด้านภาษาต่างประเทศ อันเป็นส่วนสำคัญสำหรับวิทยานิพนธ์นี้ ขอขอบคุณคุณจงรักษ์ วรรณพิรุณ คุณสุชาดา สุขุมจारी และคุณชาติอุบล เอื้อกิจ ที่เป็นธุระในการจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้อย่างแข็งขัน ขอขอบคุณในกำลังใจและความช่วยเหลือของคุณสุวิชัย อินทร และคุณนิพัทธ์ แซ่เฮ้ง ตลอดจนเพื่อนร่วมงานทุกท่านทั้งของกรมที่ดินและกรมการปกครอง ขอขอบคุณคุณดุขฎี คงศรี คุณจักราคม ลีวมโนมนต์ และคุณปานชนก ปานจันทร์ ที่กรุณาแบ่งเบาภาระหน้าที่การทำงานของผู้อื่น ในช่วงเวลาของการเตรียมตัวสอบวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดและเจ้าหน้าที่สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ ที่สนับสนุนข้อมูลตลอดจนรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อธีรพันธ์ และคุณแม่อารมย์ลักษณะณ์ สัปพันธ์ ผู้ให้กำเนิดชีวิต ส่งเสียและให้การสนับสนุนในด้านทุนทรัพย์สำหรับการจัดทำวิทยานิพนธ์และขอขอบคุณอย่างยิ่งสำหรับคุณศุภกาญจน์ ตันตราภรณ์ ผู้คอยให้กำลังใจผู้เขียนตลอดระยะเวลาที่ผู้เขียนจัดทำวิทยานิพนธ์นี้

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีส่วนที่เป็นประโยชน์อยู่บ้าง ผู้เขียนขอมอบให้แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันอันเป็นที่รักยิ่ง แต่หากมีข้อบกพร่องประการใดผู้เขียนขออภัยแต่ผู้เดียว

อัครพันธ์ สัปพันธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	5
บทที่ 2 คำจำกัดความขององค์กรอาชญากรรม.....	6
2.1 อาชญากรรม- ความหมายโดยทั่วไป.....	6
2.2 องค์กรอาชญากรรม – ความหมาย.....	9
2.3 องค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศ.....	16
2.3.1 มาเฟีย.....	16
2.3.2 ยากูซ่า.....	20
2.4 การรวมตัวกันกระทำความผิดของบุคคลในประเทศไทย.....	21
2.4.1 การรวมตัวกันกระทำความผิดในลักษณะของสมาคมลับอั้งยี่.....	21
2.4.2 การรวมตัวกันกระทำความผิดในลักษณะของก๊กโจร เจ้าพ่อ และผู้มีอิทธิพล.....	23
2.4.2.1 หมู่บ้าน – นักเลงโต.....	24
2.4.2.2 ก๊กโจร – เสือ.....	26
2.4.2.3 เจ้าพ่อในยุคทศวรรษที่ 2490 – 2500.....	29
2.4.2.4 เจ้าพ่อในยุคปัจจุบัน.....	30

สารบัญ (ต่อ)

2.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบขององค์กรอาชญากรรมในต่างประเทศกับการดำเนินกิจการที่ผิดกฎหมายในประเทศไทย.....	33
2.6 สภาพปัจจุบันขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย.....	33
2.7 ประเภทของการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมในปัจจุบัน.....	34
2.8 ผลกระทบจากการประกอบอาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรม.....	35
2.8.1 ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ.....	35
2.8.2 ผลกระทบทางด้านสังคม.....	35
2.9 ความหมายขององค์กรอาชญากรรมในปัจจุบัน.....	36
บทที่ 3 มาตรการทางกฎหมายที่ใช้บังคับกับองค์กรอาชญากรรม.....	37
3.1 กระบวนการทางกฎหมายที่ใช้บังคับต่อองค์กรอาชญากรรมในปัจจุบันของประเทศไทย.....	38
3.1.1 บทบัญญัติแห่งกฎหมายในส่วนสารบัญญัติ (การกำหนดฐานความผิด).....	38
3.1.1.1 บทบัญญัติในภาคความผิดแห่งประมวลกฎหมายอาญา.....	39
ก. ความผิดฐานเป็นอั้งยี่.....	39
ข. ความผิดฐานชองใจ.....	42
3.1.1.2 บทบัญญัติในบททั่วไปแห่งประมวลกฎหมายอาญา.....	44
ก. การเป็นตัวการในการกระทำความผิด.....	46
ข. การเป็นผู้ใช้ ผู้โฆษณาหรือผู้ประกาศ.....	49
ค. การเป็นผู้สนับสนุน.....	52
3.1.1.3 โทษริบทรัพย์สืบตามประมวลกฎหมายอาญา.....	54
ก. การริบทรัพย์สืบโดยเด็ดขาด.....	55
ข. การริบทรัพย์สืบโดยใช้ดุลพินิจ.....	56
3.1.2 บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดมาตรการพิเศษในพระราชบัญญัติต่าง ๆ.....	58
ก. การนำมาตรการการริบทรัพย์ทางอาญามาใช้ในการริบทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตาม พรบ.มาตรการในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534.....	59

สารบัญ (ต่อ)

ข. การนำหลักการสมคบกันกระทำความผิดมาใช้ในการกระทำความผิดตาม พรบ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 พรบ.มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิง และเด็ก พ.ศ. 2540 และ พรบ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.....	60
3.2 กระบวนการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์ราชอาณาจักรรวมที่ใช้ในต่างประเทศ.....	61
3.2.1 บทบัญญัติในทางสารบัญญัติ.....	62
3.2.1.1 หลักการสมคบกันกระทำความผิดตามกฎหมาย Common Law (Conspiracy).....	62
ก. การสมคบกันกระทำความผิดของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	62
ข. การสมคบกันกระทำความผิดของประเทศอังกฤษ.....	68
3.2.1.2 การกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิด – การกำหนดความผิด มูลฐานของการฟอกเงิน.....	70
3.2.2 บทบัญญัติในทางสบัญญัติและมาตรการพิเศษต่าง ๆ.....	72
3.2.2.1 มาตรการในการริบทรัพย์สิน.....	72
ก. การริบทรัพย์สินทางแพ่ง (Civil Forfeiture).....	75
ข. การริบทรัพย์สินทางอาญา (Criminal Forfeiture).....	76
3.2.2.2 มาตรการดักฟังทางโทรศัพท์.....	77
3.2.2.3 การให้ความคุ้มกันแก่พยานผู้ร่วมกระทำความผิด.....	83
ก. วิธีปฏิบัติในการให้ความคุ้มกันพยานในประเทศอังกฤษ.....	84
ข. วิธีปฏิบัติในการให้ความคุ้มกันพยานในสหรัฐอเมริกา.....	85
ค. การให้ความคุ้มกันพยานตาม draft United Nations Convention against Transnational Organized Crime.....	86
3.2.2.4 มาตรการควบคุมการมอบส่ง (Controlled Delivery).....	87

สารบัญ (ต่อ)

3.3 กฎหมายเฉพาะของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม.....	88
3.3.1 Racketeer Influenced and Corrupt Organization Statue (RICO).....	88
3.3.2 Continuing Criminal Enterprise (CCE).....	93
บทที่ 4 วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในการป้องกันและปราบปราม	
องค์กรอาชญากรรม.....	95
4.1 การสมคบกันกระทำความผิด.....	95
4.1.1 การสมคบกันกระทำความผิดตามกฎหมายไทย.....	96
4.1.2 ข้อสังเกตการใช้หลักการสมคบกันกระทำความผิดของประเทศไทย	
ในปัจจุบัน.....	98
4.1.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบหลักการสมคบกันกระทำความผิดตามระบบกฎหมาย	
Common Law และกฎหมายไทย.....	100
4.1.4 ข้อดีของการนำหลักการสมคบกันกระทำความผิดมาใช้กับองค์กร	
อาชญากรรม.....	102
4.2 มาตรการในการริบทรัพย์สิน.....	104
4.2.1 การใช้มาตรการริบทรัพย์สินในประเทศไทย.....	106
4.2.2 การนำมาตรการริบทรัพย์ทางแพ่งมาใช้ในประเทศไทย.....	107
4.3 วิเคราะห์มาตรการในการดักฟังทางโทรศัพท์.....	108
4.3.1 ความคุ้มครองเสรีภาพในการสื่อสารตามรัฐธรรมนูญ.....	109
4.3.2 วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายของสหรัฐอเมริกา.....	110
4.4 วิเคราะห์มาตรการการให้ความคุ้มกันพยานผู้ร่วมกระทำผิด.....	112
4.4.1 ผลดี – ผลเสียของกันตัวและให้ความคุ้มกันผู้ร่วมกระทำความผิด	
เป็นพยาน.....	112
4.5 วิเคราะห์มาตรการควบคุมการมอบส่ง.....	113

สารบัญ (ต่อ)

4.6 วิเคราะห์ Racketeer Influenced and Corrupt Organization Statue (RICO) และ Continuing Criminal Enterprise (CCE).....	114
4.7 กฎหมายระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรม.....	116
บทที่ 5 บทสรุปและเสนอแนะ.....	118
รายการอ้างอิง.....	124